

"...

I - DAVACININ İPTAL GEREKÇESİ:

30/5/1975 günlü dava dilekçesinde belirtilen gerekçeler aynen şöyledir:

"I - Biçim yönünden iptali gerektiren aykırılıklar:

İptali istenen Kanun; TRT. Genel Müdürlüğü görevini istisnaî memuriyetlerden sayan 13/2/1974 tarih ve 11 sayılı Kanun hükmünde kararnamenin ve bu hükümleri içine alan 30/5/1974 tarih ve 12 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 657 sayılı Kanuna 1327 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 10 ncu maddesinin (g) bendini değiştiren hükümlerinin red ve iptalini içermektedir. Bu nedenle adı geçen K.H. Kararnamenin görüşüldüğü Millet Meclisi ve Cumhuriyet Senatosu Plân Komisyonlarının, Anayasa ve yasa hükümleri karşısındaki kuruluş biçimleri üzerinde öncelikle duracağız.

1 - Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Plân Komisyonlarının Kuruluş Biçimi Yönünden Anayasa ve Yasa Hükümlerine Aykırılıklar:

a) Yukarıda adı geçen komisyonların kuruluş biçimini gösteren kanun "Uzun Vadeli Plânın Yürürlüğe Konması ve Bütünlüğünün Kovulması Hakkındaki 16/10/1962 tarih ve 77 sayılı Kanundur." Bu kanunun 2. maddesinin birinci fıkrasına göre bu komisyonlar "Anayasa'nın 94. maddesine göre seçilen T. B. M. Meclisi Bütçe Karma Komisyonu üyelerinden kurulur." Aynı Kanunun 3. maddesinin ikinci bendi her iki komisyonun kuruluş biçimi ve görevlerini kesinlikle belirtmiştir.

11 sayılı Kanun Hükmündeki Kararnamenin görüşüldüğü Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Plân Komisyonları Anayasa'nın 94/2 ve 77 sayılı Kanunun 2. ve 3. maddelerine aykırı olarak kurulmuştur.

Önce Millet Meclisi Genel Kurulundan 18 Aralık 1974 tarihinde 19. Birleşimde daha sonra Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulundan 17/1/1975 tarih ve 17. Birleşimde alınan kararlarla, adı geçen Komisyonların Anayasa'nın 94. maddesine göre değil de 85. maddesine göre kurulması yoluna gidilmiş ve bu maddenin öngördüğü şekilde komisyonların kuruluşu saplanmıştır. Her iki komisyonun, arz ettiğimiz biçimde kurulması, Anayasa'nın özüne ve sözüne, açık ve kesin olarak aykırı düşmektedir. Şöyle ki:

b) 85. maddenin Anayasa'ya konuluş ereği maddenin içeriği ile açıkça belirlenmiştir. Siyasî parti gruplarının, Meclislerin bütün faaliyetlerine kuvvetleri oranında katılmalarını amaçlar. Yasama Meclisleri İçtüzüklerinin bu amacı gerçekleştirecek şekilde düzenlenmesini zorunluğa bağlar. Nitekim Yasama Meclisleri İçtüzükleri Anayasa buyruklarına göre düzenlenmiştir. Bu gereklidir ki. komisyonlarda siyasî partiler kuvvetleri oranında temsil edilirler. 85. madde kuvvet ölçüsüne dayanmayan çoğunluğu önler.

c) 94. maddenin Anayasa'ya konuluş ereği nedir' TBMM. Bütçe Karma Komisyonunda iktidar gurubu veya gruplarına, elli üyelik komisyonda en az otuz üyelik vererek çoğunluğa sahip olmasını sağlamaktır. Bu temel kuralın bugünkü biçimi almasında Anayasa Koyucu Kurucu Meclis Özen göstermiş, maddede bulunan hükümet çoğunluğu deyimini yeterli görmemiş bu komisyonda hükümet çoğunluğunun olamayacağı ihtimalini de gözönünde

tutarak bunun yerine "iktidar grup veya gruplar" deyimini koyarak çoğunluğa özel bir boyut kazandırmıştır.

Anayasa'da yer alış ereklerini açıklamaya çalıştığımız iki madde içeriği bakımından birbirinin tam tersine iki temel kuralı biçimlendirmektedir. Bu nedenlerle birinin yerine diğerini ikâme etmenin hukuk ve yasa açısından olanağı yoktur. Çünkü, 85. madde ile Anayasa'mız ister iktidarda ister muhalefette olsunlar, demokratik siyasî hayatın vazgeçilmez unsurları olan siyasî partilerin Meclis faaliyetlerine kuvvetleri oranında, katılacakları kuralını getirmiş ve çoğunluk egemenliğine engel olmak istemiştir. 94. madde ise "iktidar grup veya gruplarından gücünü alan yürütmeye etkinlik kazandırmak için Bütçe Karma ve Plân Komisyonlarında bir çoğunluğa dayanmasını" zorunlu saymıştır. Kısaca 85. ve 94. maddeler yasama çalışmalarında, Anayasa'nın genel ilkeleriyle ilişkili denge öğeleridir. Bu nedenle uygulamada erekler esas tutulmak suretiyle, bu temel kuralların yerinde kullanılması, Anayasa'nın açık hükümlerine ve genel esprisine sadakat yönünden de şarttır.

d) Birçok devlet Anayasaları gibi Anayasa'mız da, güven oyu almamış hükümetleri, işbaşında kalmaları için özel yetkilerle donatmak yolunu benimsememiştir. Hatta üzerinde durmayacak ve düşünmeyecek kadar benimsememiştir. Koyduğu kurallar ile hükümetlerin kurulmalarının kolaylaştırılması, düşmelerinin zorlaştırılması ilkesinin doğal gereği de budur. Anayasa'mız, güven oyu alamamış bir hükümetin, Parlamentodan güven oyu alacak bir hükümete yerinin devredilmesini demokratik rejimin zorunlu sonucu olarak kabul etmiştir. Parlâmentodan soyutlanmış bir hükümetin sürekliliği Anayasa'nın öngörmediği bir durumdur, Anayasa'nın 94. maddesi yerine 85. maddesini ikâme ederek komisyonlar kurulması, Anayasa'mızın öngörmediği bir durumu bir oldu bitti olarak İhdas etmektir.

e) Öte yandan Anayasa hükümleri, Yasama organlarını da bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Bu Anayasa gereğidir. Yine hiçbir organ kaynağını Anayasa'dan almayan bir devlet yetkisini kullanamaz. Anayasa'nın hakkında özel hüküm koyduğu bir organın (komisyonun) oluşumuna ait gereklere uymayan kurulması halinde bu organın yetkili olacağı düşünülemez.

Arz ettiğimiz nedenlerle Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi Plân Komisyonları Anayasa'ya aykırı olarak kurulmuştur. Kaynağını Anayasa'dan almayan bir kuruluştur. Bu nedenle 11 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyi görüşmeye ve karara bağlamağa yetkili değildir.

2 - Anayasa'ya uygulamadan kurulan Millet Meclisi Plân Komisyonunda 11 sayılı K. H. Kararnamenin görüşülmesi sırasında Anayasa ve İçtüzük hükümlerine aykırılıklar:

a) Kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa'nın 64. maddesine göre, öncelik ve ivedilikle görüşülerek karara bağlanması gerekmektedir. 11 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin (görüşülmesinde bu kurala uyulmamıştır. Şöyle ki: Adı geçen kararnameden daha önce T. B. M. M. ne sunulmuş ve Plân Komisyonuna sevk edilmiş ve halen görüşülmemiş olan 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameler vardır. Sevk tarihi itibarıyla bu kararnamelerin önceliğinin anayasal oluşuna bakılmaksızın 11 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye özel bir öncelik tanınmıştır. Önceliğin önceliği diye tanımlanacak yeni bir usuldür. Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İçtüzüklerinde böyle bir usul yoktur. 64. maddenin dördüncü fıkrası, T.B.M.M. ne sunulan kararnamelerin Anayasa'nın ve Yasama Meclisleri İçtüzüklerinin kanunların görüşülmesi için koyduğu kurallara göre görüşülüp karara bağlanacağına buyruk haline getirmiştir. Komisyon çoğunluğu, Anayasa'nın ve İçtüzük gereklerinin dışına çıkarak siyasal tercihlerde bulunamaz. Anayasa'dan doğan önceliğin, önüne

Esas Sayısı:1975/145
Karar Sayısı:1975/198

geçilerek, kötüye kullanılması o gün için ortaya çıkan çoğunluğun kararı ile mümkün olan yeni bir usul yaratıp öncelik kuralına uyul düğü savı ileri sürülemez.

b) Yine komisyon görüşmeleri sırasında Millet Meclisi İçtüzüğünün 81. maddesine açık ve kesin biçimde uyulmamıştır.

11 sayılı K. H. Kararnamenin tümü üzerinde komisyon görüşmeleri sonunda yapılan oylama ile kararnamenin tümü çoğunluk oyları ile reddolunmuştur. 50 yıllık uygulama ile de saptandığı gibi komisyonun red karan bir rapora bağlanarak, kararnamenin Millet Meclisi Genel Kuruluna gönderilmesi gerekmektedir, içtüzüğün 81. maddesine göre adı geçen kararnamenin red raporu Genel Kurulca benimsendiği takdirde, kararname reddolunmuş olur. Rapor benimsenmezse komisyona geri verilir. Ancak raporun benimsenmemesi halinde komisyon maddelere geçerek, kararnamenin maddelerini görüşebilir. Anayasa'nın 64. maddesi K. H. Kararnameler içinde aynı yollara başvurulacağını kesinlikle belirtmiştir. Millet Meclisi Plan Komisyonu kararnamenin tümünü reddettikten sonra, maddelere geçilmesi yolunda verilen bir önergeyi kabul etmiş ve fakat maddeler hususunda hiçbir karar almamıştır. Daha sonra 113 sıra sayısı ile Millet Meclisi gündemine giren rapora komisyon başkam tarafından maddeler ilâve edildiği bu maddeler arasına 12 sayılı K. H. Kararnamede bulunan 657 sayılı Kanuna 1327 sayılı Kanunla eklenen ek geçici 10. maddenin (g) fıkrasını değıştiren hükmün de yürürlükten kaldırıldığını gösteren 2. maddenin eklendiği görölmüştür. (Komisyon görüşmelerine ait Millet Meclisi Başkanlığından alınan tasdikli zabıt suretleri eklidir.)

Komisyon başkanı hakkında bu tutumundan dolayı kovuşturma açılması istemi ile Millet Meclisi Başkanlığına şikâyet yapılmıştır.

3 - Millet Meclisi Genel Kurulunda yapılan görüşmelerde İçtüzüğe aykırı usulsüzlükler:

a) 11 sayılı K. H. Kararnamenin Millet Meclisinde görüşülmesi, akılcı: Meclisi İçtüzüğünün 55. ve 56. maddelerine aykırı olarak başlamış ve aynı gün bitirilmiştir.

Millet Meclisinin 6/2/1975 günlü, 36. Birleşim ve 1. oturum tutanaklarında, oturumu yöneten Başkanvekilinin beyanları ile de saptandığı gibi İçtüzüğün 55. maddesine göre çalışma süresinin sona erdiği saat olan: 19.00 dan soma 11 sayılı K. H. Kararnamenin görüşülmesine ve çalışma süresinin görüşölmelerin tamamlanmasına kadar uzatılmasına karar verilmiştir. Millet Meclisi içtüzüğünün 56. maddesinin ikinci fıkrası "zorunlu hallerde, o birleşim için geçerli olmak kaydı ile ve sona ermek üzere olan işlerin tamamlanması amacı ile oturumun uzatılmasına Genel Kurulca karar verilebilir." hükmü nazara alınmamıştır. Başlayıp sona ermek üzere olan bir konu yoktu. Üstelik görüşölmeye başlanması İstenen bir konu vardı. Bu suretle Anayasa'nın 64. maddesinin dördüncü fıkrasının İçtüzük hükümlerine uyularak görüşme yapılacağına ilişkin emredici hükmü de yerine getirilmemiştir.

b) 11 sayılı K. H. Kararnamenin görüşöldüğü ,6/2/1975 günlü 36. Birleşiminde Millet Meclisini, Başkanvekillerinden sayın Rasim Hancıoğlu yönetmiştir. Bu tarihten kısa bir süre önce sayın Hancıoğlu MSP. Genel Kongresi tarafından Partisinin Genel İdare Kuruluna üye seçilmiş bulunuyordu. 6/2/1975 tarihinden önce Millet Meclisi Başkanı tarafından Anayasa'nın 84. maddesinin üçüncü fıkrası gereğince bu iki görevden birisinden istifa etmesine ilişkin yazı, sayın Hancıoğlu'na ulaştırılmıştı. Buna rağmen sayın Hancıoğlu 6/2/1975 günü Millet Meclisi birleşimine bu iki sıfatı ile ve Anayasa'nın 84. maddesinin açık hükmüne rağmen bağlı olduğu partisinin bir yöneticisi olarak başkanlık etmekte bir sakınca görmemiş ve Anayasa'ya aykırı

bir tutuma girmiştir. Sayın Hancıoğlu, partisinin yöneticiliğinden birkaç gün sonra istifa suretiyle ayrılmıştır.

c) Millet Meclisinde 11 sayılı K. H. Kararnamenin tümü üzerindeki görüşmeler sonunda, birleşimi yöneten Başkan, "maddelere geçilmesini" oya sunmuş ve kabul edilmiştir. Maddelerin görüşülmesine geçilmesinin kabul edilmesi komisyon raporunun kabulü anlamındadır. Adı geçen kararname hakkında Millet Meclisi Plan Komisyonunun raporu red istemini ihtiva etmektedir. Genel Kurulun kabul ettiği red isteminden sonra maddelerin görüşülmesi olanağı kalmamıştır. Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 81. maddesine göre işlem yapılması ve Başkan tarafından komisyon raporunun red yolunda düzenlenmiş olduğunun Genel Kurula bildirilmesi gerekirken, bu da yapılmadan (maddelerin görüşülmesine geçilmesinin) oylanması, oylamanın muteber olmadığını ortaya koymaktadır.

Öte yandan Başkan, red raporu Genel Kurulca benimsenmiş, İçtüzüğü'nün 81. maddesine göre Genel Kurul tarafından yapılacak işlem kalmamış, K. H. Kararnamenin komisyonca düzenlenen red raporunda da yeni maddeler düzenlendiği ifade edilmemesine rağmen komisyon başkanı tarafından eklenen maddelerin görüşülmesine geçmiştir.

Böyle bir uygulamanın elli yılı aşkın Cumhuriyet tarihimizde ilk defa yapıldığını sanmaktayız. İçtüzük hükümleri gözönünde tutulmamış, riayet düşünülmemiş, ne pahasına olursa olsun sonuç almak amaç olmuştur.

4 - Cumhuriyet Senatosunda yapılan görüşmelerde İçtüzüğe aykırı usulsüzlükler.

Kararnamenin Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunda yapılan görüşmelerinde de Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğüne uymak zorunluğu duyulmamıştır. Özellikle 1. madde üzerinde görüşmelerin tamamlanmasından sonra verilen bir önerge üzerinde yapılan işlem ile usulsüzlük zincirine önemli bir halka daha eklenmiştir. Verilen önerge 1. maddenin değiştirilmesi ve 2. maddenin metinden çıkarılmasını önermektedir. Önergeyi oylayan ve kabul edildiğini açıklayan Başkan, "madde metni önergede kabul edilen şekilde düzeltilecektir" demek suretiyle 1. ve 2. maddeler üzerindeki işlemleri tamamlamış ve 3. maddeyi görüşmeye geçmiştir.

Bu işlem ile ne 1. madde ve ne de 2. madde Cumhuriyet Senatosunda karara bağlanmamıştır. Çünkü, yapılması gerekli olan işlemler yapılmamıştır. 1. madde üzerinde verilen ve değişikliği içeren önerge kabul edildiğine göre, yapılan değişiklikle 1. maddenin oya sunularak kabul edilip edilmediğinin saptanması gerekmektedir. Cumhuriyet Senatosu İçtüzüğü'nün 73. ve 109. maddeleri de bu işlemin yapılmasını zorunlu saymaktadır.

Verilen önergenin içeriği itibariyle iki oylamaya tabi tutulması lâzımdır. Biri 1. maddenin değişikliği, diğeri 2. maddenin metinden çıkarılmasıdır. Birinci kısmın kabulünden sonra ikinci kısmın sırası geldiği anda; yani 2. maddeye gelindiğinde oylanması gerekmektedir. Yapılan işlem ile 2. madde üzerinde görüşme açmak olanağı ortadan kaldırılmıştır. Zira madde üzerinde görüşmeler tamamlandıktan sonra, verilen değiştirme önergelerinin işleme konulması gerekmektedir. Önergeler ait olduğu maddelerde işleme konmadığı gibi, önerge ile değiştirildiği iddia olunan 1. maddenin değişik şekli ile Cumhuriyet Senatosu tarafından kabul edildiğine değin bir karar da bulunmamaktadır. Zira madde oya sunulmamıştır. Bu sonuç açık bir biçimde içtüzük hükümlerine aykırıdır. (Cumhuriyet Senatosu tutanakları 18/3/1975 tarih, Birleşim 42. oturum 1. sahife 252).

Esas Sayısı:1975/145
Karar Sayısı:1975/198

5 - Cumhuriyet Senatosu tarafından yapılan değişiklik nedeniyle Millet Meclisindeki görüşmelerde İçtüzüğe aykırılıklar.

Bu görüşmeler sırasındaki usulsüzlüklerin anlaşılması için zorunlu bir açıklama yapmakta yarar olacaktır. Bu arada yeni hükümet kurulmuştur. Anayasa'nın 94. maddesi gereğince Bütçe Karma Komisyonu ve buna bağlı olarak Millet Meclisi Plân Komisyonu da yeniden kurulmuştur. Millet Meclisi Plân Komisyonu 29/4/1975 günü toplanarak başkanlık divanını kurmuştur. Kararnamenin Millet Meclisinde görüşülmesi 15/5/1975 günü yapılmıştır.

Millet Meclisi içtüzüğünün 45. maddesine göre Millet Meclisi Plân Komisyonu kendisine düşen görevi yapmamıştır. Madde de gösterilen bir aylık süre geçmemiştir. Seçimi yenilenen komisyonun, aynı komisyonca daha evvel verilmiş rapor hakkında benimseyip benimsemediği yolunda bir karar vermesi gerektiği halde bunu yapmamıştır.

İçtüzüğün 45. maddesi bu görevi (komisyona) vermiştir, komisyon başkanına vermemiştir. İçtüzük, bir aylık sürenin başlangıcını görev bölümünün yapıldığı tarihten başlamak suretiyle, komisyonların başkanlar tarafından toplantıya çağrılacağı ve konunun komisyonca bir karara bağlanması esasını getirmiştir. Komisyon bu işlemi kendiliğinden yapamayacağına göre, süre geçmeden başkanın komisyonu toplayarak bu konuda, Millet Meclisinde görüşülecek ve daha önce aynı komisyondan geçen raporlar hakkında görüş saptaması ve gerekiyorsa Millet Meclisi Başkanlığına bildirmesi gerekirdi.

Nitekim Millet Meclisinde yapılan görüşmeler sırasında komisyon başkanı, bir aylık süre geçmemiş olmasına rağmen, kararname hakkında daha önce aynı komisyon tarafından verilmiş raporun benimsenip benimsenmediğine ilişkin komisyonun saptanmış bir görüşü olup olmadığını bildirememiştir. Çünkü, bu konuda komisyonun görev yapmasına olanak hazırlamamış, toplantıya çağırmamış, görüşmeler sonunda bir görüşün belirmesine taraftar olmamıştır. Bu arada İçtüzük hükümlerine göre üyelerin komisyonu toplantıya çağırması olanağının bulunmadığını belirtmekte yarar vardır. Ancak, buna rağmen onbir üye, Millet Meclisi Başkanının komisyonları denetleme görevi nedeni ile komisyonun 45. madde gereklerini yerine getirmesi için komisyonun toplantıya çağırılmasını istedikleri halde, bu müracaat da sonuçsuz kalmıştır.

Oturumu yöneten başkan: İçtüzüğün 45. maddesinin gereklerinin yerine getirilmesini aramamıştır.

Gerek Komisyon başkanının komisyonun 45. maddeye göre görüşünü saptamasına olanak hazırlamamış olması ve gerekse Meclisi yöneten Başkanın 45. madde gereklerinin yerine getirilip getirilmediğini aramadan görüşmelere devam etmesi İçtüzüğe aykırı olmuştur.

II. Esas yönünden Anayasa'ya göre iptali gerektiren aykırılıklar.

A - 22/5/1975 gün ve 15243 sayılı Resmî Gazete ile yayımlanan 15/5/1975 tarih 1896 sayılı Kanunun 1. maddesinde yer alan "yetki dışı çıkarıldığı" savını içeren deyim, Anayasa gerekleri, yasa tekniği ve hukuk açısından üzerinde durmakta yarar görüyoruz.

11 sayılı K.H. Kararname 13/2/1974 tarihinde çıkarılmıştır. 1589 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak düzenlenmiştir. Anayasa'nın 64/son maddesine göre, "Anayasa Mahkemesi, bu kararnamelerin Anayasa'ya uygunluğunu denetler" hükmünü koymuştur. Kararnamenin çıktığı tarihten řu ana kadar, adı geçen kararname hakkında iptal istemi ile Anayasa Mahkemesine,

Esas Sayısı:1975/145
Karar Sayısı:1975/198

yetkili hiçbir kuruluş dava açmamıştır. Bu deyimim haklılığını ortaya koyan bir yargı kararı da yoktur.

Görüşmeler sırasında ileri sürülen görüşlere bakılırsa 1589 sayılı Yetki Kanununda, TRT Genel Müdür ve Yardımcılarının atanmaları ile ilgili 359 sayılı Kanunun 9. maddesinin değiştirileceğine ilişkin açık hüküm aranmaktadır. Öte yandan aynı yetki kanununda 657 sayılı Kanunun istisnaî memuriyetlerle ilgili 59. maddesinin değiştirileceğine dair açıklık vardır.

Biçim yönünden Anayasa ve içtüzük hükümlerine aykırılıklar sırasında açıkladığımız nedenlerle M. M. nin bu konuda iradesi ortaya çıkamamıştır. Zira 12 sayılı K. H. Kararnamenin görüşülmesinde T.B.M. Meclisi 440 sayılı Kanuna bağlı kamu iktisadi kuruluşları genel müdürlerini ve yardımcılarını, 1589 sayılı Kanunda 440 sayılı Kanunun genel müdürlerle ilgili maddesinin değiştirileceği yolunda bir hüküm bulunmamasına rağmen, 657 sayılı Kanunun değiştirilen ek geçici 9. madde siyle istisnaî memuriyetlerden sayılmasına karar vermiş ve bu karar bugün kanunlaşmıştır. Bir rastlantı sonucu her iki K. H. Kararname biri Millet Meclisinde, diğeri Cumhuriyet Senatosunda aynı günde kanunlaşmıştır.

Kaldığı, Anayasa'nın 64. maddesine dayanılarak çıkarılan yetki kanunları ile hükümete kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildikten sonra T. B. M. M. ni hükümetin çıkardığı kararnameler üzerinde neler yapabileceği de yine Anayasa'nın 64. maddesi ile açık bir biçimde saptanmıştır. Anayasa denetimi bu kararnameler için de açık tutulmuştur.

Anayasa, Kanun hükmündeki kararnameleri yasama meclislerini ancak kabul, değiştirerek kabul veya red edebileceklerini hükme bağlamıştır.

11 Sayılı Kanun Hükmünde kararname için yukarıda açıkladığımız işlerde saptanacağı gibi yeni bir yola gidilmiştir. Adı geçen kararname T. B. M. M. tarafından değiştirilerek red ve iptal edilmiştir. Böyle bir işlemin kanun hükmündeki kararnameler üzerinde T. B. M. M. ce yapılabileceği Anayasa'nın 64. maddesinde gösterilmemiştir. Bu sonuç biçim yönünden Anayasa, yasalar ve içtüzük hükümlerine aykırılığın ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Doğurduğu hukuki sonuçlar bakımından yetki tecavüzlerine kadar uzanmaktadır.

Kanunun 1. maddesinin "bütün sonuçlan ile red ve iptal edilmiştir" deyimini "yetki dışı çıkarılmakla" ibaresiyle birleştirerek değerlendirdiğimiz zaman yasama organı olarak sadece kanun hükmünde kararname üzerinde red yetkisini kullanmakla kalmayıp yargı ve yürütme organlarına tanınan yetkilerin de kullanıldığı sonucu ile karşı karşıya gelmekteyiz. Kanun hükmünde kararnameyi iptal yetkisi Anayasa'nın 64. maddesinin son fıkrasına göre Anayasa Mahkemesine aittir. Anayasa'nın 8. maddesi gereğince bu hüküm yasama organını da bağlayan temel hukuk kuralıdır. Yasama organı bu temel hukuk kuralına bağlı kalmadan Anayasa'nın, Anayasa Mahkemesine tanıdığı yetkiyi kullanarak kanun hükmünde kararname üzerinde Anayasa'ya uymayan bir işlem yapmıştır.

B - Öte yandan Anayasa'nın 64. maddesine göre kanun hükmünde kararnameler Resmî Gazetede yayımlandıkları gün yürürlüğe girerler. T.B.M.M. tarafından reddolunan kararnameler red kararının Resmî Gazete'de yayımlandığı gün yürürlükten kalkarlar. Kanunun 1. maddesi Anayasa'nın adı geçen maddesinde belirlenen kanun hükmündeki kararnamenin hükümet tarafından çıkarıldığı ve Resmî Gazete ile yayımlandığı günden itibaren yürürlüğe gireceği esasını ortadan kaldırmaktadır. Zira, kanunun adı geçen maddesi kanun hükmündeki kararnamenin bütün sonuçlan ile red ve iptalini içeren hükmüne itibar edildiğinde Anayasanın 64. maddesine göre kanun hükmündeki kararnamelerin, TBMM tarafından reddoluncaya

Esas Sayısı:1975/145
Karar Sayısı:1975/198

kadar yürürlüğü bahis konusu olmayacaktır. Bu sonuç Anayasa'nın kanun hükmünde kararnameler için tanıdığı geçerliğin ortadan kaldırılması anlamındadır. Bu nedenle de Anayasa'ya aykırı olmaktadır.

Bir diğer yönü ile hükümet tarafından yetkiye dayanarak kanun hükmünde kararnamenin uygulanması sonucu ortaya çıkan işlemlerin İdare Hukuku esasları dairesinde geri alınması ilkesini de tümü ile yok eden bir yasama tasarrufu ile karşılaşmış bulunuyoruz. Anayasa'nın tanıdığı kuvvetler ayrılığı ilkesinin doğal gereği olan yürütmenin işlemlerine yasama organının müdahale etmemesi gerekmektedir. Kanunun 1. maddesi yürütme organının yetkilerine tecavüzü yasalaştırmış olması bakımından Anayasa'nın özüne ve sözüne aykırı olarak düzenlenmiştir.

Adı geçen kanun tümü ile Anayasa'nın 4., 8. ve 64. maddelerine aykırıdır.

Sonuç ve istem: Yukarıda arzettiğimiz nedenlerle: Hukuka bağlı devlet ilkesinin doğal sonucu olarak Anayasa hükümlerinin, yasama meclislerini bağlayan temel hukuk kurallarından hareketle yetki kanunlarına dayanarak hükümet tarafından çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin Anayasa gerekleri yerine getirilerek TBMM'-ce yasaların görüşülmesindeki kurallara uyularak karara bağlanması gerekirken biçim ve esas yönünden Anayasa, yasalar ve Cumhuriyet Senatosu ve Millet Meclisi İçtüzükleri hükümlerine bağlı olmaksızın 11 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 1327 sayılı Kanunla değişik 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 10. maddesine 12 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile eklenen aynıkonda (g) bendinin red ve iptaline dair 22 Mayıs 1975 gün ve 15243 sayılı Resmî Gazete ile yayınlanan 15/5/1975 tarih ve 1896 sayılı Kanunun iptalini saygı ile arz ve talep ederiz.""